

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP

BACHELOROPPGAVE

Studieprogram: BBDBAC/BBLBAC

Høst2023

Kandidatnummer(e): 7010 & 7025

Tittel:

Kostyme som estetisk impuls til fantasien

Fag: Drama

Hovedbegriper i oppgaven :Kostymer, fantasien, estetisk, dramalek og samspill

Side tall: 39 med vedlegg

Stavanger

04. januar 2024

dato/år

INNHold

Sammendrag	2
Forord	3
1.0 Innledning	4
2.0 Teori.....	6
2.1 Begrepsavklaring.....	6
2.2 Å lære gjennom kroppen ved å bruke den estetiske erkjennelsen.....	7
2.3 Det er voksnes ansvar å gi barna trygghet og mulighet til medvirkning gjennom lek og utvikling	8
2.4 Erfaring gjennom dramalek	9
3.0. Metode.....	11
3.1. Oppstart av prosjektet	11
3.2 Tilgang til feltet.....	12
3.3 Utviklingen og gjennomføring av didaktiske planer.....	13
3.4 Etikk	14
4.0 Analyse og Empiri	15
4.1.0 torsdag 19.10.2023	16
4.1.1 fredag 27.10.2023.....	16
4.1.2 fredag 03.11.23.....	18
5.0 Drøfting	20
5.1 Voksens trygghet i egne roller.....	20
5.2 Barnas dramalek er voksnes ansvar	22
5.3. Kostyme og dramalek.....	23
5.4. Estetisk læring med kroppen.....	25
6.0 Avslutning	27
7.0 Litraturliste	29
8.0. Vedlegg	31
Vedlegg 1.0.....	31
Vedlegg 2.0.....	34
Vedlegg 2.1.....	36
Vedlegg 2.2.....	38

SAMMENDRAG

Denne bachelor oppgaven er skrevet av to studenter i barnehagelærer studiet ved Universitet i Stavanger. Via teamet kostyme som en estetisk impuls til fantasien, har vi jobbet med didaktisk oppgave, og ferdigstilt dette selv.

Vi har gjennomført et empirisk arbeid via problemstillingen
“Hvordan bruker vi kostyme som estetisk impuls til fantasien i samspill med barn?”.

Vi har motivert barn til å ta i bruk annerledes lekemetoder via dramalek. Kostymer hentet fra den «gamle skattkisten» via å benytte gjennombruk og re bruk av kasserte plagg, inviterte vi barna med på nye eventyr. Alle var med å utvikle historien, via improvisasjon og estetiske samspill fikk forskingsgruppen utforske dramalekens muligheter.

Videre belyser vi vår egen erfaring sett opp mot teori og tidligere kunnskap. Dette prosjektet er basert på de tolkingene vi som studenter har sanset og registrert. Vi har rettet oppmerksomheten mot de voksnes roller i leken. Videre hva som skal til for å tilrettelegge for en trygg og god lekedynamikk i barnegruppen. Med bruk av ulike voksenroller i møte med barn i leken skal vi tilpasse oss barnas lekefantasi og lekelyst.

FORORD

Vi ønsker å rette en stor takk til vår veileder Hallgjerd Byrkjeland som har kommet med konkrete tips, faglige tilbakemeldinger og inspirert oss gjennom gode refleksjonssamtaler. Hun oppmuntret til videre forskning og motiverte oss til å fortsette arbeidet med denne oppgaven.

Videre ønsker vi å takke barnehagen som ga oss muligheten til å gjennomføre de planlagte aktivitetene, og for at vi fikk låne fire kjekke barn.

En stor takk til familie og venner som har kommet med konkrete råd og tips til utvikling av teksten.

Vi retter også en stor takk til andre studenter som har deltatt i ulike diskusjonen og faglige samtaler. Videre takker vi hverandre for motivasjon og støtte som har hjulpet oss gjennom hele prosessen. De faglige refleksjonene og dialogene har inspirert til denne oppgaven.

Dere har alle sammen vært en stor motivasjon til å gjennomføre dette bachelorprosjektet.

1.0 INNLEDNING

På gulvet ligger noen hvite pappesker, rundt sitter barn og voksne. Den ene voksne tar på seg en slitt jakke og buster til håret sitt, den andre gjør det samme. Stemmene blir gjort om og barna blir spurt om de har husket å pusse tennene. De voksne har gått inn i rollen som Karius og Baktus og beveger seg med små raske bevegelser. De begynner å banke på pappeskene og later som det er tenner som skal bli til hus. De jobber konsentrert og kommenterte fremgangen, barna kommer med forslag og blir med etter hvert, og de blir kjempeivrige. Noen av barna leker tannleger og spylar Karius og Baktus ut av munnen. Leken som Karius og Baktus fortsetter flere dager etter på.

Denne praksisfortellingen fikk oss til å tenke på hvor lett barna lot seg inspirere av voksnes lekelyst i dramaleken. Videre blir det lagt til rette for dramatisk improvisasjonslek i barnehagen, der ansatte på avdelingen bruker kostymer som en estetisk impuls i samspill med barn. Hvordan kan vi legge til rette for bruk av kostymer i lek? Vi har ikke funnet mye forskning på voksnes bruk av kostymer i samspill med barn i barnehager. Dette var grunnlaget som inspirerte oss til å utforske mer på det valgte temaet.

Vi ønsket å bearbeide det estetiske samspillet med barn. Via tema kostyme som estetisk impuls til fantasien møtte vi en gruppe barn i lek og aktiviteter. Fra barnas impulser og fantasi benyttet vi «den eventyrlige kofferten» som var full av gjenbruksklær som skulle inspirere til dramalek med kostymer, til både store og små.

For å kunne delta aktivt i leken utviklet vi problemstillingen;

Hvordan bruker vi kostyme som estetisk impuls til fantasien i samspill med barn?

Via den erfaringen vi tilegner oss i samspill med de lekne og spontane barna i fire års alderen, ønsket vi å se på muligheten som er i å utvikle den kunnskapen som er dannet via kroppslige erfaringer og videreformidle til barnehagebarna. Barn i dag praktiserer mye rollelek, de er omgitt av medieinntrykk, som blir en inspirasjonskilde til rolleleken som spilles ut. Vi utfordret denne mediastyrte praksisen og inviterte barna med på en leken fantasifull reise. Videre utfordret vi oss selv til å utforske egne grenser i tillegg til å flytte på komfortsonen.

Denne empiriske oppgaven er inspirert og bygger opp, basert på ett kunst estetisk forskningsarbeid innen dramalek. Via å utvikle didaktiske planer ønsket vi å videreutvikle egne ferdigheter innen drama i samspill med barn.

Først skal vi gjøre rede for ulike teorier innenfor faget drama som innvirker på det estetiske læringssynet. Videre belyser vi voksenrollens betydning for trygghet i dramaleken. I tillegg kommer vi inn på dramafaglige virkemidler i dramaleken. Deretter presenterer vi metodedel og redegjør for prosessen i prosjektet. Deretter beskriver vi empiri og analyser fra funn i praksis via egne observasjoner og feltnotater. Til slutt skal vi drøfte observasjonene opp mot de vi anser som relevant teori.

I denne oppgaven bruker vi fiktive navn på oss studenter for å gjøre den mer estetisk og personlig. Navnene vi har valgt og buke er Ida og Pia.

2.0 TEORI

2.1 Begrepsavklaring

Her følger en redegjørelse og avklaring over viktige begreper vi har brukt i teksten og betydningen vi har valgt å legge vekt på i denne bacheloroppgaven.

Kostyme er et viktig begrep og vi bruker det som en impuls i oppgaven. Kostymer brukes i denne sammenheng som en fellesbetegnelse for å beskrive gjenbruk av gamle klær og tilbehør, som hatter. Det er åpne kostymer uten faste rollebeskrivelser. I motsetning til lukket kostymer som i denne oppgaven omtaler drakter som henviser direkte til en bestemt rolle.

Fantasien har ingen grenser, det handler om å bli oppmuntret og stimulert til å ta den i bruk, via kreative forslag, der indre bilder, utvikler og endre det eksisterende bilde (Sæbø, 2014, s. 81).

Estetisk handler i denne teksten om alt som gjør noe med tankene dine, og påvirker deg på en måte som gjør deg inspirert til å videreutvikle dine egne uttrykk med ulike følelser (Kjær, 2018, s. 22-23).

Dramalek er voksenstyrt. I denne teksten er det vi som regisserer og setter rammene for lekens utvikling. Her støtter vi oss på Sæbø (2014) sin tanke om voksnes ansvar for barnas utvikling av leken (s. 66-70).

Samspill er grunnstein for alle aktiviteter i barnehagen. Det er en form for samspill i alle relasjoner der to personer er i samme rom. Vi har ønsket å benytte og fremheve den komplementære relasjonen samspill stilen. For å tilby trygge rammer og for å etablere den trygge overgangsbruken til barna. Voksne er ansvarlig for en god atmosfære skal oppstå mellom oss og barna. (Wolf, 2021, s. 109-117).

2.2 Å lære gjennom kroppen ved å bruke den estetiske erkjennelsen

Læring gjennom kroppen, etablere kunnskap basert på egne handlinger og tidligere kompetanse, ble et viktig utgangspunkt i denne oppgaven. I boka *Begripe med kroppen* skrevet av Fredriksen (2013) beskrives det helhetlige læringssynet som læren med hele kroppen (s.27). Hun får støtte av Alice Kjære (2018) som beskriver opplevelser av estetisk læring til å være erfaringer som er vanskelig å beskrive med ord, som treffer deg på en meningsfull måte, altså gir deg en dypere følelse (s. 22-23).

Dramafaget bygger på å erfare, sanse, lære og forstå mer ved egne handlinger som gir en dypere forståelse, og dermed husker vi på en annen måte enn hvis vi bare er tilskuere. I *Barnekulturens iscenesettelse 1* (Guss, 2015) trekkes det linjer og sammenligninger mellom dramaleken og barnas egen lek (s.12). Barnas lekeperspektiv er en viktig grunnstein for dette prosjektet. Glemmer vi tid og sted og bare handler instinktivt, kommer kroppen ofte i perfekt balanse mellom utfordring og mestring. Da sier vi du er i flytsonen, på engelsk «Flow», (Csikszentmihalyi, 2002, 2005 referert i Melaas, 2013, s. 102-104).

Estetiske erkjennelse er ifølge Guss (2015) en erkjennelse til å være følsom og vise dine kunstneriske form foran, for og med barna. Å gå inn i den estetiske følsomheten og bevisstheten, viser estetisk kompetanse som åpner opp for den sanselige følelsen (s. 117). Fredriksen (2013) skriver at de tidligere erfaringer vi har med oss vil alltid påvirke den tolkingen vi gjør (s. 266-267). Verktøyene våre i denne oppgaven er følelser, tanker, erfaring og evnen til å bruke fantasien.

All aktivitet i norske barnehager er regulert av rammeplanen for barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017). Her er noen punkter vi trekker frem:

- Fremhever den helhetlige læringstilnærmingen til utviklingen (s. 7).
- Gjennom lekens arena skal barn lære og utvikle seg, og få erfaringer fra sosial og språklig samhandling (s. 20).
- Alle sansene og hele kroppen skal brukes i læringsprosessen (s. 22).
- Barna har rett på ulike kunstneriske og kulturelle uttrykk via estetiske opplevelser (s. 55).

I boka *Politikk, Lek og Læring* (Bae, 2018) fremheves lekens betydning for barns læring og stiller spørsmål med fokuset på lekemiljøet kontra læringsmiljø som blir fremhevet i den

gjelden rammeplanen (2017) for nåtidens norske barnehager. Hun fremhever lekemiljøet som viktig bidrag for barnas helhetlige læring (Bae, 2018, s. 69-74).

2.3 Det er voksnes ansvar å gi barna trygghet og mulighet til medvirkning gjennom lek og utvikling

Terje Melaas (2012) påpeker nødvendigheten for planlagt improvisasjon i samspill med barn. Det er voksnes ansvar å legge til rette for lekemiljøet til barna i barnehagen, og sikre gode møter i barnegruppen (s. 95-96). Vi voksne er ansvarlig for å skape rammene rundt aktiviteten som barna ønsker å være en del av, som også oppleves som trygge. Videre påvirkes atmosfæren. Det er barnehageansatte som er ansvarlige for å etablere den gode følelsen i rommet og invitere til åpne samspill med barn. Bae (2018) fremhever viktigheten av å se leken fra barnas perspektiv, åpne og tilgjengelige voksne som kan se humor og glede i barns ulike uttrykksformer og i barnas handlinger, er viktig for barnas trygghet (s. 59-61). Følelsen av «flyt» opplevelsen kan oppstå når leke erfaringen kan bli en direkte følge av respekt, anerkjennelse og spenning (Csikszentmihalyi, 2002, 2005, referat i Melaas, 2013, s. 102-104).

Å benytte improvisasjon i samspill med barn er ifølge Margrete Öhman (2011) å delta i lek uten noen underliggende planer. Hun fremhever behovet for å bruke kreativiteten, benytte uvante måter som ikke er planlagt (s. 161-162). Sandnes (2015) understreker samspillet og improvisasjon som oppstår mellom barn og voksne trenger en impuls for å inntreffe (s.135). Vi tar utgangspunkter i tidligere erfaringer og via bearbeiding av egne tolkinger skal voksne og barn skape sitt uttrykk i leken. Guss (2015) henviser til Teaterteoretikeren Elin Diamond sine teoretiske tanker om det historiske greske uttrykket *mimesis* og defineres som etterligning og videreutvikling (s. 157). Kjær (2018) beskriver *mimesis* som et begrep for imitasjon og repetisjon (s. 58-59). Altså handler det om å omforme, etterligner og videreutvikle de gjentagende handlingen av erfaringen du har. Barn trenger lekne voksne som er åpne for barnas innspill, som unngår å avise barnas forslag, men lar impulsive ideer få plass i dramaleken. Altså samspillet må bygge på intersubjektive relasjon for å fange opp øyeblikkets magiske hendelser (Fredriksen, 2013, s. 216-218). Barna er med på en skapende prosess og det som var late-som-om lek blir plutselig litt mer virkelig. Det gir barna evnen til å forstille

seg en prosess og sinnsstemning, som igjen gjør at barn og voksne skaper noe sammen. Vi hengir oss til barnas medvirkning og gir slipp på vår dagligdagse mentalitet og kan eksistere i en annen virkelighet (Guss, 2015, s. 30-31).

2.4 Erfaring gjennom dramalek

Erfaring dannes via handlinger og er avhengig av kroppens evne til å handle, bevege seg og registrere de sanselige opplevelsene. Vi må være til stede i her og nå situasjonen for å oppleve dybden i dramaleken. All erfaring påvirkes av den enkeltes personlige verdier og normer (Fredriksen 2013, s. 22-23). Det å gjennomføre dramalek skaper erfaringer for alle deltakerne. Ved neste gjennomføring henter barn og voksne frem minnet fra tidligere aktiviteter, og bruker den tidligere lekeerfaringer til å videreutvikle aktiviteten, skriver Lundqvist (1997). Videre hevder hun leken er genuint, og utvikles av deltakerens handlinger, den blir skapt her og nå (s. 52-53). Gjennom dramalek er barna aktiv deltakende og påvirker utvi klingen med sine innspill, selv om rammene er satte. Videre finner hun støtte i teorien til Vygotsky (1995). Via lek tilegnes kunnskap som utvikler tidligere erfaringer, tolker og bearbeider opplevelsen i lys av tidligere kompetanser og utvikler nye leke ferdigheter (Lundqvist, 1997, s. 88-89).

Planleggingen og forberedelsen av dramalekene må gjøres grundig for å avklare rammene, som er fleksible under gjennomføringen. I dramaleken kan vi utforske flere roller, skifte perspektiv og fantasien blir stimulert i skapende fellesskap. (Heggstad, 2022, s.98-99).

Malcolm Ross sin modell for skapendeprosesser var en stor inspirasjonskilde i utviklingsarbeidet av de didaktiske planene. Modellen viser til impuls betydning for leken som oppstår og påvirkes av sansene, fantasien, media og teknikken (referert i Sæbø, 2014, s 79-82). Videre i denne teksten referere vi til empirien og de didaktiske planene som beskriver bruken av modellen.

I tillegg anser vi rollemodellering som en viktig del av det didaktiske opplegget vi skal gjennomføre. Heggstad (2012) omhandler rollemodellering som en smidig inngang. Alle som planlegger er med på å komme med ideer (s. 148). Vi former den figuren vi ønsker å ha med inn i vårt opplegg enten før eller sammen med barna.

Lærer i rolle handler om at du kan være den som går inn og leder dramaleken eller er den som blir tildelt roller av barna, på denne måten tar den voksne på seg en rolle. Voksne som veileder og støtter barna i prosessen, som gir dem ideer til problemløsning av selve dramaleken. Når vi voksne går inn i rolle sammen med barna er vi med på å skape inspirasjon til videreutvikling av fantasileken (Heggstad, 2012, s. 80 - 83). Vi har valgt å ha fokus på å være den som leder dramaleken gjennom prosessen.

3.0. METODE

Vi har undersøkt muligheten som er i barnas egen lek, og hvordan vi voksne kunne hjelpe barna inn i så dyp lek at vi glemte tid og sted. Videre var ønsket å hjelpe barna inn i flytsonen (Csikszentmihalyi, 2002, 2005, referert i Melaas, 2013, s. 102-104). Ved å hente frem og tilbyde dem mulighet til å leke med det vi i egen barndom omtalte som «skattkisten», altså gjenbruk av gamle klær. Spørsmålet vi stilte oss var hvorfor inspirerte en koffert med gamle klær oss til lek, og kan vi i dag gi den samme lekeopplevelsen til dagens barn? Barna i dag er omgitt av masseprodusert media materialer, med ferdig produsert rollekostymer, det vil si lukket kostymer. Vi ville utforske bruken av åpne kostymer sammen med barna og hvilke tiltak måtte gjøres for å gi barna i dag den samme opplevelsen som vi opplevde som barn. Vi ønsket og videreutvikle fantasi, historier og fortellingen til å bli noe helt nytt.

Her følger en redegjørelse av prosjektets utvikling og beskrivelsen av valgene vi har gjort og hvordan det påvirket resultatene og funnene vi gjorde.

3.1. Oppstart av prosjektet

Vi ønsket å undersøke mulighetene i åpne kostymer ved å bruke dramalek for å motivere til den gode dybdeleken i barnehagen. Det ble da naturlig å velge en didaktisk oppgave og gjennomføre selv. Dette empiriske forskningsprosjektet er innen rammene til kvalitative forskningsmetoden, vi går i dybden med en begrenset forskningsgruppe (Dalland, 2022, s. 54-55). Fredriksen (2013) skrive estetisk baserte forskings metode handler om selv å skape egne erfaringer og utvikle egne kunnskaper via gjennomføring og erfare handlingene (s.270-271). Han bruker videre navnet estetisk forskningsprosjekt for å beskrive den didaktiske fremgangsmåten vi benyttet for å samle empirien (s. 241).

Vi skal utvikle egen erfaring, bygge opp kompetansen via systematisk produksjon og innhenting av empiri, altså deltakende observasjon og analyse av oss selv (Fredriksen, 2013, s. 243). Ved å være tett på forskningsobjektene fikk vi utføre to handlinger samtidig, både å

lede dramaleken og observere leke utviklingen. Vi var i tett samhandling og benyttet dermed deltakende observasjonsteknikk (Fangen, 2010, s 13).

Hvor vi ønsket å legge til rette for lek med kostymer sammen med barna. Dramalek beskrevet av Aud Sæbø (2014) ble en fin inngang og åpnet for mulighet til å observere våre egne samspill med barn (s. 145-146). Vi benytter lærer i rolle og improvisasjonen som drama teknikk, for å styre friksjons historien i den retningen vi ønsker (Heggstad, 2012, s. 80). Videre ønsket vi å komme i samme barnehagen og samme barnegruppe tre ganger over tre uker.

Vi la opp til tre ulike didaktiske opplegg som skulle bygge på erfaringer og vurderinger som vi tilegnet oss gjennom prosjektet. Alle hadde åpne kostymer til felles, vi ønsket å tilby alle barna noen ulike plagg og det ble flere og flere valg etter som ukene går.

Vi ønsket en gruppe med fire til seks barn i fire års alderen, som var glade i rollelek på ulike nivå. Det var en fordel hvis barnehagen ikke brukte dramalek med kostyme aktivt i hverdagen. Den første planen var enkel å følge, og bygger på barnehagens tema. De neste ble utviklet basert på evalueringen vi gjorde.

Under planleggingsprosessen hadde vi bevisste tanker om å benytte improvisasjon i samspill med barn ved deltakelse i lek uten noen underliggende planer for å oppfordre til bruk av kreativiteten (Öhman, 2011, s. 161-162). De tre ulike planene er lagt ved nederst i oppgaven (vedlegg 2.0- 2.2.).

3.2 Tilgang til feltet

Vi var heldige og kom raskt i kontakt med en selvstendig barnehage som var interessert i å delta i vårt bachelorprosjekt. Vi ble satt i kontakt med den pedagogiske lederen på avdelingen som ga oss frie tøyler og mulighet til å forske litt på gruppen. Barnehagen hadde en forventning om selvstendighet som en direkte følge av arbeidsbelastningen for personalet. I tillegg stilte vi krav til samtykke fra foreldrene. Gjennom et samtykkeskjema beskrev vi prosjektplanen og informerte om de etiske hensynene og formålet til oppgaven. Foreldrene kunne vurdere informasjonen selv og gi sitt fulle samtykke. (se vedlegg 1.0).

Det var fire barn i forskningsgruppen. For å få variasjon bestod utvalget av to jenter og to gutter i fire års alderen. Alle ble valgt av pedagogisk leder på avdelingen, og fikk skriftlig tillatelse til å delta.

3.3 Utviklingen og gjennomføring av didaktiske planer.

Vi valgte å skrive tre didaktiske planer som ble utviklet med utgangspunkt for at kostymene kunne ha forskjellige roller. Planene ble utarbeidet via evalueringer fra tidligere gjennomføringer. De ble gjennomført med en ukes mellomrom, for å gi deltakerne tid til å bearbeide inntrykkene. Ved å notere egen feltnotater, observasjoner og refleksjoner etter hver gjennomførings økt fikk vi utarbeidet empirien. Disser er bygget på deltakende observasjon med høyt fokus på kvaliteten i samspillet med barna (Fangen, 2010, s 13). Videre ble datainnsamlingene sammenlignet og vi hentet frem funn vi begge hadde reflekter over, som støttet analysen til problemstillingen i oppgaven. Videre dannet disse funnene grunnlaget for empirien som blir skrevet frem via praksisfortellinger i analyse og empiridelen og videreutvikles i drøftingsdelen.

Den første planen (se vedlegg 2.0) ble utviklet for å så en liten spire hos barna, til å bruke kostymer på en kreativ, fantasifull måte i rolleleken. Samtidig ønsket vi å bli litt kjent med barna, observere deres lekemønstre, og hvor kreative de selv var i leken. Vi brukte god tid på å velge ut de riktige plaggene, og hvordan disse kunne brukes av barna.

Didaktisk plan for dramaleken ble utarbeidet basert på barnehagens egne prosjekt om sjørøvere og ulike følelser. I planene var det åpent for improvisasjon, for å sikre barnas medvirkningsmuligheter i leken. Vi ønsket å benytte et kjent tema som en åpning til barna. Derfor tok vi utgangspunkt i barnehagens eget prosjekt om sjørøvere og følelser. Dermed tok vi på oss rollen som en glad og munter pirat og en usikker og redd pirat som dro på jakt etter skatten. På grunn av sykdom i forskningsgruppen ble ikke dette gjennomførbart. Det medførte en svakere evaluering og et dårligere grunnlag til utarbeidelsen av de neste planene.

Den andre planen (vedlegg 2.1) ble det utviklet fire ulike roller, to til hver student som skulle komme på besøk. Rolleskikkelsene var utarbeidet basert på litt kjente eventyrskikkelser for barna, som alle hadde ulike bakgrunner og totalt ulike synspunkter i verden. Vi la til rette for Karius som ville finne seg et hjem, fattigutten uten penger til å kjøpe tannkost, den muntre og glade hekse som ønsket å hjelpe alle, og prinsessen som ikke likte noe. Denne gangen bygget vi under med sang og dans for å prøve og dra barna dypere inn i fortellingen.

Tredje og siste gang (se vedlegg 2.2) ble barnas medvirkning fremhevet, vi la til rette for å invitere dem til å utvikle historiene. Plaggene var åpne, og historiens grunnskisse var fastsatt. Barna fikk velge rekkefølgen og påvirke fremdriften i historien i hver seanse. Før vi avsluttet hadde vi en liten barnesamtale der vi satt i ring med barna og stilte åpne spørsmål som gjorde at barna fikk muligheten til å komme med tilbakemeldinger.

3.4 Etikk

Dalland (2020) skriver at deltakeren som skal delta må få informasjon om hensikten og hvordan vi tenker å bruke materialene i oppgave. Vi har taushetsplikt og må anonymiserer deltakerne i selve oppgave teksten (s. 126). Samtykkeskjema ble sendt til barnehagen på forhånd av oppgavestarten, og videre til foreldre (Vedlegg 1.0). Samtykkeskjema vi lagte baserte seg på UiS sin mal, og formulert til vår oppgave, og informerer om de gjeldene forskningsetiske reglene. Barna kunne delta i opplegget vårt når foreldrene hadde signert samtykkeskjema. Barna selv fikk ikke samme mulighet på forhånd, da det var personalet som hadde valgt hvem som skulle delta (Dalland, 2020, s. 173-175). I starten av selve opplegget, presenterte vi oss selv, hvem vi var og formidlet til barna at det var frivillig å delta sånn det var mulighet til å trekke seg om de ønsket det (De nasjonale forskningsetiske komiteene, 2023, s. 22). For å ivareta omsorgen var vi bevisste på kroppsspråket vårt i møte med barna for å bygge tillit til dem i fra starten av (Fredriksen, 2013. s. 293). Vi presenterte opplegget som at vi var på besøk hos dem, og at de skulle få bli med på å skape en fantasi reise sammen med oss. Dette for å etablere trygghet hos barna, da vi var helt ukjente for dem. Det er hovedsakelig vi som er forskingsobjektet, barna er deltaker som medvirker i gjennomføringen.

4.0 ANALYSE OG EMPIRI

Analyse er ifølge Dalland (2020) når vi systematiserer og finner ut hva datamaterialene vi har funnet forteller oss, å legge det sammen til empiriske normer (s. 221 - 222).

Dette prosjektet er ikke en bekreftelse på hva barna mener med sine verbale og non verbale handlinger, men hva vi tolker ut fra våre observasjoner basert på kunnskapen og kompetansen vi har tilegnet oss. Vi kan se det ut ifra de subjektive tolkningene av barnas opplevelser og følelser (Fredriksen 2013, s. 265). Det største fokuset er på hva vi tenker og føler. Det vil si at den fullstendige sannheten ikke ligger i dette prosjektet, og andre kan komme med andre tolkninger enn det vi har valgt å belyse i denne oppgaven. Funnene i denne oppgaven bassers på vår personlige tolking og kan ikke gi absolutte svar, men de kan bidra til den store helhet og kan suppleres sammen med andre studier for å belyse tematikken (Fredriksen, 2013, s. 271).

Før det første praksisbesøket måtte vi velge kostymene. Vi brukte god tid på å velge de beste og mest aktuelle åpne plaggene til barna og til oss selv. Planen var ikke å bruke lukkede drakter som superhelter, eller prinsesser, fordi vi ønsket å motivere til fantasiens lekelyst og et positivt stimulerende lekemiljø med gode tiltak som invitere til lekendesamspill (Melaas, 2012, s. 95-96).

Rommet vi fikk tildelt var ett avlukket rom. Det hadde en stor åpen flate, med småbord, stoler og lekekasser. Da vi første gangen kom inn i rommet tenkte vi, hva må gjøres her for å skape en god plass for fantasien og dramaleken? Det var heller ikke mye utkleddingseffekter, som skapte en litt uro i kroppene før vi skulle sette i gang.

Innholdet i kofferten påvirket oss positivt, vi fikk en indre driv. Motivasjonene til å begynne forskingsarbeidet økte da vi så kostymene og kunne gå dypt inn i rollene og etablere ett samspill sammen. Barnas engasjement vises etter å ha oppdaget de ulike kostymene. Dette ga oss en indre motivasjon til å fortsette med prosjektet. Den gode responsen barna viste ga oss assosiasjoner fra egen barndom. Videreformidlingen av erfaringer fra barndommen ble vist frem og overført til barna og opplevd sammen med dem. Kofferten inneholdt ulike gjenbruksplagg som vi tenkte kunne inspirere til rollelek for barna.

4.1 Refleksjoner og ettertanker

4.1.0 TORSDAG 19.10.2023

Den første planen ble utarbeidet (Vedlegg 2.0), og vi bestemte oss for en kort første introduksjon. Barna fikk muligheten til å utforske plaggene som kunne utvikle en pirat med ulike personligheter, en veldig glad og en litt redd og usikker. Pia ble akutt syk denne dagen, og dermed måtte Ida gjennomføre dette alene. Dette førte til tynnere grunnlag for første refleksjon og vurderinger til de de andre didaktiske planene.

Selve opplegget ble tatt litt på sparket og Ida kjente en frysning gjennom ryggen og en klump i magen, det ble mye improvisasjon fra hennes del. Å tenne den trolldomsaktige lyslenken og vise fram den hemmelige kofferten, fikk hun fort interessen hos barna og engasjementet økte hos Ida og hun ga mer av seg selv. Barna og Ida undret seg sammen på hvordan vi kunne åpne kofferten. Til slutt kom ideen om å bruke ett trylleord. Kostymene kom frem, og hun tredde inn i rollen som en pirat. Barna ble så engasjerte, de ville ta på seg kostymene med en gang. De fant frem det magiske teppe som ble en skute og rodde ut på båttur for å finne skatten. Kikkertene kom frem for å finne land der skatten var. Til slutt ble land og skatten funnet. Dette skapte glede og undring hos Ida på hvorfor de ble så engasjerte og hvordan fikk hun til å gå inn i rollen på den måten, uten Pia.

4.1.1 FREDAG 27.10.2023

Den andre gangen fungerte planen mer som et redskap i gjennomføringen (vedlegg 2.1) Planen ble utarbeidet på de vurderingen og refleksjonene vi gjorde under første gjennomføring. Under selve gjennomføringen var det to av barna mer tilbakeholdne og to mer aktive. Dette var noe en av oss ønsket å bearbeide litt. Pia begynte å ta plagg på hodet, og sa «dette var mitt nye hår». Videre prøvde hun ulike plagg og illustrerte ulike bruks muligheter. Vi brukte god tid, rolige stemmer og et åpent og søkende blikk. Samtidig var vi på gulvet med et tilgjengelig åpent kroppsspråk.

Våre ettertanker:

Dette medførte en mer nysgjerrig holdning i barnegruppen. Vi hjalp barna å finne ulike plagg som passet sammen, og som barna ønsket å prøve, samtidig som vi selv tok på oss et plagg, og fremviste muligheten i bytting av roller.

Karius og Fattiggutten

Ida brukte jakken hun hadde på seg sist gang. Da utalte det ene barnet “nå kommer piraten” og assosierte jakken med piraten som barna hadde kjennskap til fra forrige gang. Men det var ikke piraten som kom, det var Karius som kom på besøk. Barna undret seg over lenge hvordan en jakke kunne få en ny rolle. Det var veldig fasinende å se barnas reaksjon på denne uventede handlingen. Ida hadde tro på seg selv, og gikk dypere inn i rollen for å få med barna. Etter barna hadde undret seg en liten stund ble de med på rolleleken. Ingen ville gape opp og alle sa de hadde pusset tennene sine. Karius viste frustrasjon med kroppsspråket og stemmebruken, for han hadde ingen plass å bo. Pia kom inn som fattiggutten, som ikke pusset tennene og Karius ble kjempeglad. Han og barna begynte å banke hus i tennene til fattiggutten. Fattiggutten fikk så vondt i tennene sine at han begynte å grine, barna fulgte han til tannlegen. Der gikk barna inn i rollen som tannleger og fikset tennene.

Heksen og Prinsessen vil ikke

Etterpå ble Ida en heks og Pia en prinsesse som ikke ville noen ting. Barna ble fort dratt med inn og engasjerte seg i rollene, fordi vi voksne hadde tro på egne roller og var trygge på det vi gjorde. Vi måtte lage et heksebrygg å gi til prinsessen for å få henne til å ville igjen. Barna sprang rundt i rommet får å finne ting vi kunne bruke i heksebrygget. Vi sang og lo og hadde det kjempekjekt.

Våre ettertanker og refleksjoner:

Pia opplevde sin første gang som utfordrende, med en klump i magen opplevde hun en usikkerhet i seg selv. Den profesjonelle leder rollen var betryggende å tre inn i.

Når vi skulle avslutte var ikke barna helt klare, de kunne fortsatt mye lengre. Men vi fikk en fin avslutning, og sang en avslutningssang og lyslenken gikk av.

Som voksne må vi ha tro på egne ferdigheter, vi må selv ha tro på historien og egen rolle. En tydelig gjennomtenkt og planlagt rollefigur er en trygg skisse, og gjør det lettere å improvisere selve handlingen i leken. Vi hadde en leketilnærming og inntok lekelederrollen veldig tydelig. Vi brukte rommet aktivt og tok imot innspill fra barna på en naturlig måte. Repetisjon var et

viktig og forsterkende virkemiddel, og gjentakelse av handlingen fremsto som et betryggende hjelpemiddel i leken. Voksens syn på at barns medvirkning og medskaper muligheter er også med på å etablere trygge rammer for barna. Barna ble tatt med på historien, og vi brukte ikke lang tid på å dra dem med. Vår måte å tilpasse oss energien til barn, bruk av stemme nivået, ordvalget og setning, og ikke minst kroppsspråket spilte nok inn.

4.1.2 FREDAG 03.11.23

Den tredje gangen laget vi en plan med åpning for improvisasjon og medvirkning fra barna (vedlegg 2.2). Vurderingen og refleksjonene fra de tidligere gjennomføringene la grunnlaget for rammen. Barna fikk bestemme hvem som skulle komme med og gi oss ulike plagg der vi improviserte frem ulike rollefigurene. Denne gangen var det 2 barn som var med, med ulike personligheter.

Det meste fungerte bra mellom oss, det var lett å improvisere sammen med barna.

Kostymematerialet inspirerte til utvikling av roller. Vi hadde en plan bak det som lå i kofferten og det barna fikk velge ut fra. Hattene var det som påvirket rollene mest, som kanin, kaptein superbleie, turister, og familie leken på reise.

Barna var engasjert og plukket raskt ut hva de ville bruke og hva vi skulle ha på oss. De var bestemte og avgjorde uten verbal dialog hva som skulle skje nå. Det var blikk kontakt og egen vilje som påvirket. Vi studenter tok imot rollene vi fikk tildelt med åpne armer, og gikk inn i rollene utfra kostymene vi fikk. Selv om kostymene ikke passet, fant vi en måte vi kunne bruke de på. Det skapte mye latter og humor i gruppen.

Våre ettertanker og refleksjoner:

Barnas uttrykk i deltakelse viste interesse, undring og de tok fort impulsen i rollene som ble skapt. Det ble vist mest glede, men og litt sinne når retningen ikke gikk helt som det ene barnet hadde tenkt seg. Vi hadde tro på egen rolle, og var engasjerte i det vi gjorde. Vi ble tydeligere med kroppsspråk i rollefiguren, for å dra barnet med inn i våres fantasiverden som medførte at barnet ble engasjert i historien. De lyste opp når bleien kom frem og gutten synets dette var fantastisk morsomt.

Vi oppfattet det ene barnet som fantasifull og ble motivert av historien rundt. Barna sa selv at de synes dette var kjempekjekt. Gleden og engasjementet hos barna brakte frem motivasjonen

og lysten til å drive på videre hos oss. Noen klær ble mindre brukt, grunnlaget for det kan være redusert antall barn.

Interessen ble å skape etablerte erfaring fra tidligere. Det var en forventning til hva som skulle skje. Barna fikk påvirke historiens utvikling. Hverdagsplaggene og hattene var mest populære. Barna har fått ett innsyn i bruk av ulike plagg som rekvisitter til den magiske fantasileken. Vi ga barna et innsyn i hvor enkelt en hatt kan forandre hvem som er med i leken. Vi voksne benytter ulike roller og ble noe annet enn oss selv, skapte undring og interesse hos barna. Dette gjorde at de ble ivrige i å velge kostyme for neste rolle, for å finne ut av hvem som dukket opp. Barna kom med tydelige beskrivelser av indre forestillinger som de fantaserte frem. Vi fikk detaljerte beskrivelser fra dyreparkens insektsamling, og kunsten på veggen i løvehulen. Da vi nærmet oss slutten, sa barna “nå kan dere velge kostyme selv.” Da kom kapteinsuperbleie. Før vi avsluttet det hele hadde vi en barnesamtale om hele prosjektet som oppsummerte barnas inntrykk. De kom med positive tilbakemeldinger. Til slutt takket vi for oss, alle fikk en bleie på hode og løp inn på avdelingen med ett smil om munnen som selveste kapteinsuperbleie.

5.0 DRØFTING

Utgangspunkt for denne drøftingen er problemstillingen for bacheloroppgaven og funn skrevet frem i teksten ovenfor.

«HVORDAN BRUKER VI KOSTYME SOM EN ESTETISK IMPULS TIL FANTASI I SAMSPILL MED BARN?»

Ifølge rammeplanen skal barnehagen fremme samhold og solidaritet, samtidig verdsette uttrykk og handlinger det individuelle barnet kommer med, og legge til rette for barnas egen kultur, vennskap og lek (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 20-21). Videre skal barna være aktiv skaper av egen kulturelle og kunstneriske uttrykk, og mulighet til fordypning, progresjon og utforsking (s. 50).

Vi ga barna mulighet til å gå dypere inn i leken ved å anvende kostymer og gi dem rekvisitter som inviterer til dypere rollelek som barna allerede kjenner til. Vi brukte åpne kostymer for å inspirere til barnas fantasi.

5.1 Voksens trygghet i egne roller

Utgangspunktet for lek er trygge voksne i lekende samspill med barna. Her blir det naturlig å tenke på voksen rollen i lekestunden. Samspillmønstre som fremhever fellesskapet mellom barna og voksne er ifølge Wolf (2021) det romslige samspill og gjensidig anerkjennende atmosfære. Kjennetegn hun trekker frem er “den komplementære relasjonen, som betyr likeverdighet mellom alle deltakerne i aktiviteten på samme nivå som voksne” (s.114). Det var det komplementære og refleksjonsnære samspillmønsteret vi ønsket å fremheve under de tre didaktiske dramalekene vi gjennomførte med barna. Vi fokuserte på autorative voksenstil. Vi ønsket å unngå maktfordreid, og parallell relasjon som fort kunne medført separate deltakere under gjennomføringen av dramaleken, som ifølge Wolf (2021) fremhever den autoritære voksenstilen (s. 113-114).

Da ett av barna ble igjen, og ikke ville videre i historien, fant Ida en hatt og sa at barnet var kaptein og måtte styre båten. Her var hun en fintfølede voksen, som brukte både synet, følsomhet og empati for å hjelpe barnet vider i leken. Wolf (2021) henviser til trygghet som grunnlag for all lek og pedagogisk nærvær med emosjonelle bånd som en trygg overgangsbro til å utforske leken med en lystbetont tilnæringsmåte (s. 117). Terje Melaas (2013), fremhever viktigheten av lekens betydning og pedagogisk kvalifisert tilrettelegging av lekemiljøet for felles positiv leke opplevelser på en positive (s. 51). Videre understreker han betydningen av begrepet leken sin kompleksitet og viktigheten av utdannede barnehagelærer innen lekefelte som profesjonelle leker (s. 52). Dette feltnotatet fra Pia setter søkelys på viktigheten av dette fra praksisfeltet:

I barnehagen den andre gangen, merket jeg som var ny, en god kjemi mellom barna og Ida. Jeg registrerte litt tilbakeholdenhet ovenfor meg. Dette ga meg en usikkerhetsfølelse og en liten klump i magen. Jeg gikk inn i meg selv, og tok på den profesjonelle rollen. Derfor starte jeg med å bli kjent med barna på deres måte og brukte min egen nysgjerrighet på koffertens innhold. Jeg opplevde en forventningsfull gjeng som var klar for ny dramalek, da var det godt å ha en trygg plan å henvende seg til. Via å bruke blikk, rolig stemme, og tilstedeværelse for å invitere barna med. Ida gjennomførte starten, mens jeg observerte og registrerte hvordan barna tittet på oss og hvisket seg imellom, før to av barna så på meg med lysendene øyner og med et smil spurte, «kan vi også ta på oss noe her» og «kom la oss finne noe vi kan bruke»

Her tenker Pia det var min lekne og undrende tilnærming samt min egen selvsikkerhet og trygghet som overførte trygghet til barna, og et ønske om å delta i leken. Samtidig som stemmingen som var i rommet opplevdes som trygg for alle, skapt av samspillet mellom oss som var trygge på hverandre og vår kompetanse. I tillegg til at begge visste hva vi og den andre skulle gjøre.

Videre er det viktig å kunne benytte rett kompetanse til riktig tid. I den gruppen vi undersøkte var det fire ulike personligheter, med forskjellige behov for trygghet. For å kunne skape magi for denne gruppen var det viktig å lage en troverdig plan som var skrevet av og for oss. De didaktiske planene for dramalek ga følelsen av eierskap, fremhevet tyggeheden i oss. Dette skapte tillit mellom rollefiguren og deltakerne.

I observasjon rundt egne roller i selve opplegget har vi stoppet opp og tenkt litt over «*hva hvis ...?*» Dette spørsmålet åpnet for nye sanseintrykk og tidligere erfaringer i lignede situasjoner

som henter tilbake til et narrativt minne som er knyttet til kroppens erfaringer, og bygger vider på den sanselige tilstedeværelsen her og nå (Guss, 2015, s. 12).

5.2 Barnas dramalek er voksnes ansvar

I dagens barnehager er det stort fokus på lek, den frie leken, som foregår mesteparten av dagen. Guss (2015) skriver om at barn har ulike behov for å vise lekuttrykkene de vil leke. De har forskjellige typer symbolske mestringsstrategier de bruker for å gjennomføre ulike lekehandlinger (s. 24). I vårt opplegg trekker vi frem dramavinklingen til den frie leken sammen med late- som- om, og voksen i rolle med barna i dramaleken. I gjennomføringen var det ene barnet veldig opptatt av å bygge noe, Ida tok han på fanget på en rolig måte og sa med et hjelpsomt tonefall “bygger du en røntgenmaskin?” barnet lyste opp og nikket, fikk bare ikke inn den ene skruen. Hun hjalp barnet med å få inn skruen der den skulle være. Barnet lyste opp av begeistring og glede, vendte tilbake i lekens verden og var fort inn i dramaleken igjen der barnet tok røntgen av Pia sin fot. Her var Ida sensitiv og åpen til barnets signaler og tolket situasjonen på en god måte. Pia registrerte at barnet var rolig og trygt i kroppsspråket. Hun opplevde det som en positiv sekvens. Guss (2015) nevner og at det er viktig at vi voksne skaper noe spontant, får frem ett felleskap og bygge videre på barnas innspill. (s. 59). Her kan vi også støtte oss på Kjær (2018) sin tanke om mimesis som handler om å etterligne og skape en opplevelse. Barnet har sett en røntgenmaskin og ville etterligne denne i leken (s. 58). Han benyttet sin fantasi og utviklet sitt produkt.

Ifølge Sæbø (2014) har vi laget en ramme. Sammen med barna vil innholdet i stor grad improviseres frem. For som ledere av dramaleken, var det og viktig at vi husket på at det ikke er noen faste replikker eller bestemte måter dramalekens handlinger skal utføres på. Det skal spilles på improvisasjon med barna (s. 146-149). Da det gikk mot slutten på andre gjennomføringen, skulle hekse lage mat som prinsessen skulle spise. Men hun var veldig kresen. Barna gikk da rundt i rommet og fant latesom mat, ga dem til hekse og sa dette blir en god kake som hun vil like. Barna utforsket Pias reaksjoner på deres innspill og kom med ulike forslag til matretter. Det vi opplevde under denne observasjonen ut ifra det Sæbø henviser til

er at vi hadde en ramme vi skulle gå ut ifra. Da vi var der sammen med barna, og gikk inn i rollen ble det mye improvisasjon, dette ga utgangspunkt i barna sine innspill (s. 146 - 149).

I arbeid med barna i gruppen måtte vi ta hensyn til deres kognitive utvikling og det var viktig å gi barna tid til å bearbeide opplevelsene. Guss (2017) nevner at den estetiske kvaliteten påvirker barns opplevelse, hun fremhever korrekt bruk av tid og tidspunkt, raskhet i tillegg til barnevennlig humor som viktige virkemidler for barnas sanselige erfaring av den estetiske kvaliteten (s. 46). Da vi benyttet humor var det viktig å kjenne typiske latterfremkallende effekter, som kobles opp mot barns egen verden. Et eksempel kan være da Pia prøvde å ta på seg en genser feil vei, og endte opp med å få den på hodet som et langt glitrende hår.

5.3. Kostyme og dramalek

Kostyme kan bety så mangt, det kan være åpne kostymer og det kan være lukkede kostymer. Det er avhengig av hvem du spør, og hvilken setting du spør ut ifra. I vårt opplegg er kostymene åpne, brukte gjenbruksklær som vi har funnet hjemme. Dette for å vise hvor enkelt det er å få tak i billige klær som kan være kostymer og skape egne roller sammen med voksne og barn. Kofferten vi hadde med oss ble benyttet som et brytningspunkt mellom virkelighetens verden og magiens dimensjon, den fremkalte rommet og kostymenes ukjente muligheter ved at vi brukte magiske ord sammen med barna for å åpne den (Lindqvist, 1997, s. 98). Dette gjorde vi for å se hva kofferten hadde tatt med. Dramatiseringen vekket sterke følelser hos både barn og voksne rundt det mystiske som ble skapt med kofferten. Dette assosierte til barndomsminner som vekker følelser fra barndommen. Hvordan magien kom som en sky mot oss og undringen over hva vi skulle kle oss ut som.

Første gang vi kom inn i barnehagen så vi ikke så mye tegn til kostymer. De hadde ett lite rom som var en kjøkkenkrok med noen få utkleddningsklær og babydukker oppi en kasse. Dette ga oss tanker rundt om barna vet hva vi skal gjøre nå? Tenk om dette ikke virker, tenk om barna ikke er så fantasifulle og ser det bilde vi presenterer. Det førte til usikkerhet og utrygghet hos oss. Under første gjennomføring hadde Ida en koffert. Rundt sitter barna. Ida har tatt på seg en gammel hatt, frakk og dratt frem en kikkert, «jeg ser land i sikte!» med en tydelig kommanderende stemme. Ett av barna reiser seg opp, titter inni kikkerten sin, «Ja det er her

skatten er, vi er fremme» før en kappe blir kastet over skuldrene til ett av barna, og vi tramper bestemt i gulvet for å symbolisere båten skrapte mot land. Det ene barnet roper «I land med alle mann, nå skal vi på skattejakt.» Ut ifra denne observasjonen Ida gjorde seg, nevner Sæbø (2014) fantasi som noe barna gjenskaper gjennom inntrykk og opplevelser som de har mottatt gjennom sansene sine og gjør at barna evner å omdanne indre fantasibilder ut ifra virkeligheten. (s. 32-33). Gjennom observasjonen ble det skapt forestillingsbilde hos barna og Ida når teppet blir til en båt og en usynlig kikkert kommer frem. De viste en god evne til å benytte lekefantasi her. Vi kan også se denne observasjonen i lys av Guss (2015) sin forståelse av mimesis som handler om å videreutvikle opplevelsen i lekform av barna (s.157).

En voksens uttalelse “*Vi kan ikke leke, for vi har ikke kostymer som passer*”. Undres vi hva flere åpne kostymer gjør for voksne og barn? Det kan skape flere ulike situasjoner, roller og dramalek i forhold til at det er mer å velge i, og flere barn kan bli med i leken som skaper samspill. Det kan gjøre det lettere for voksne å komme inn i leken sammen med barna når den voksne har klær den kan velge mellom. Guss (2015) snakker om dramaleken der barn skaper spenningsmomenter for seg selv. Barn forsker på det som er opplevd og gjør det til sitt når de går inn i rolle. Dramaleken blir så virkelig, der fiksjonene som de skaper seg imellom føles like ekte som i virkeligheten (s. 30). Skal barn og voksne skape flere illusjoner gjennom spenningsmomenter, kan det være til hjelp å ha flere rekvisitter og kostymer tilgjengelig for å få mulighet til å utvikle de ulike tankene de allerede har etablert. Det er viktig at de voksne er til stede og er sammen med barna der de kan veilede og være gode lekeledere og rollemodeller. Gjennom dramalek og kostymebruk så blir det samspill mellom barn og voksne. Heggstad (2012) mener at evnen til samspill blir oppøvet når barna prøver ut sosiale roller, der voksne er med i selve opplegget. Når voksne er med, har barna mulighet til å spille seg i det vi gjør (s. 45). Eksempel fra et feltnotat hentet fra andre gjennomføringen hadde vi planlagt at det skulle komme en prinsesse og en heks på besøk. Barna la merke til at vi la noen klær til side som vi voksne skulle ha på oss. Blant annet en heksehatt og en kjole. To av barna observerte dette og det ene barnet kledde seg ut som en heks, mens den andre kledde seg ut som en prinsesse. Dette skapte gode samspill og sosial lek. Vi tok på kostymene og barna så på oss voksne og speilet seg selv i det vi gjorde. Her modellerte vi en improvisasjon og et samspill mellom voksne og barn, gjennom en impuls som setter i gang ett hendelses løp. (Sandnes, 2015, s. 135).

5.4. Estetisk læring med kroppen

Det å være lekende voksne som prøver å se leken fra barnas perspektiv er avgjørende holdning for barns fantasi utvikling. Et godt eksempel er Kaptein Superbleie, som kom på besøk under siste innslag i dramaleken vår. Barna ble hjelpere og kom med kreative ideer til hvordan vi kunne slukke brannen i gangen. Vi så leken fortsette ute, med barn som ikke var en del av vårt opplegg. Dette bekreftet opplevelser fra prosjektet. Barn i barnehagene trenger inspirerte og engasjerte voksne som deltar i leken på barnas premisser.

Barnas lekemanus er ikke skrevet på forhånd. I dramaleken åpnet vi opp for medvirkning fra barna og vår nysgjerrighet rundt lekemulighetene som oppsto spontant. Vi kjente ikke til miljøet, men etablerte eget lekemiljø i den rammen barna var trygge i fra før. Vi kan godt si de trygge rammene i rommet overstyrte usikkerheten som ukjente studenter kunne medføre, i tillegg hadde vi med spennende nytt leketema. Terje Melaas (2013) trekker frem lekeinteresser hos barna, altså temaet voksne legger til rette bør inspirere til indremotivert lek. Lekemiljøet skal inspirere barna til å gå dypere ned i lekens tema og skape et transparent lekerom og glemme tid og sted, altså være i flytsonen. De bare er til stede i lekens verden, beskriver Melaas teorien til Csikszentmihayli (2002, 2005). Melaas mener når folk er i flow sonene er de glade, mestrer leken og er i perfekt balansen mellom lek og magi (s.102-104).

I empirien vi har samlet refererte begge opplevelsen av å måtte kontrollere klokken. Dette medførte en følelse av et behov for å avslutte fordi den tilmålte tiden gikk så fort, videre var det flere av barna som uttrykket ønske om å fortsette «Er vi ferdige allerede, kan vi leke litt mer, vær så snill?» Var ulike kommentarer som ble uttalt av ulike barn. I ettertid tolket vi at barna likte leketemaet, og var i en dyp flow sone da vi nærmet oss slutten, dette viser ett godt samspill mellom de ulike deltakeren i leken.

Berit Bae (2018) stiller spørsmål med lekens mål i rammeplanen (2017). Hun fremhever læringsmiljø som viktigere begrep i styringsdokumentet enn lekemiljø, som i utgangspunktet skal danne grunnlag for all aktivitet i norske barnehager. Hun er redd for å miste den spontane lekeverdien til barna (s. 69-74). Vi tenker dette prosjektet som vi har gjennomført her viser hvor viktig det er med spontanitet og improvisasjon i leken for barn. Aktiv deltakelse i leken er en grunnstein for å lære (Dewey, referert i Heggstad, 2012 s, 18). Læring skjer via erfaring og engasjement i leken. Vi har selv erfart viktigheten av å kunne benytte rette virkemidler i lekens utvikling og betydning av å kunne gå inn i rolle med kostymer på en engasjerende og

troverdig måte. Det i tillegg inspirerte andre personer til å delta i leken. Blir voksne med på leken må vi ha en leken tilnærming og kunne gå inn i barnas leke verden.

Alle deltok på lik linje i vårt prosjekt, selv om vi hadde hovedansvaret fikk barna erfare og være viktige bidragsytere, og vi opplevde barna som likeverdige i dramaleken. Barna refererte til tidligere erfaringer, da et av barna ga Ida en strømpebukse og hun tok den på hodet og sa hun var påskeharen. Barna kom med egne historier fra påskeharen og leken ble inspirert videre ut fra minnet. Fredriksen (2013) støtter seg på Bamford (2006, 2012) sine tanker og fremhever personalets kunnskap innen de estetiske fagene som en viktig grunnstein for barns allsidige læring. Personalet i norske barnehager må ha tro på egen kompetanse, og vite hvordan de best kan legge til rette for bruk av de estetiske fagene som inspirasjon til barnas lek (s. 302). Det helhetlige læringssynet benytter både følelser, kroppen, fantasi, tanker og den fysiske aktiviteten i utvikling av all læring altså de er uløselig forbundet med hverandre (Fredriksen, 2013, s. 300).

6.0 AVSLUTNING

I arbeidet med denne bacheloroppgaven har vi hatt fokuset på problemstillingen “Hvordan bruker vi kostyme som en estetisk impuls til fantasi i samspill med barn?” Vi har forsøkt å belyse litt av muligheten som er i dramalek sammen med barn, og hvordan vi ivaretar barnas innspill i leken via våre egne rammer i historien uten å miste hovedtematikken. Vi har åpnet opp for muligheten til å videreutvikle en etablert historie og blande sammen ulike roller for å inspirere til barnas egen fantasi. Via bruk av kostymer har barna fått mulighet til å gå ut av egen sosial rolle og kunne bli noen andre. Vi ble vitne til det rolige barnet som plutselig ble regissøren av hele lekesequensen.

Det lekemiljøet vi etablerte via kofferten og de ulike kostymene vi hadde med, skapte uventede muligheter for barna som ikke var i deres hverdagslige lekepraksis. De åpne kostymene vi hadde med var både enkle og resirkulerte som åpnet opp for fantasiens lekelyst. Det var de indre bildene fra det narrative minne som etablerte dramalekens historiet utvikling. Barna fikk utforske ulike sider av seg selv innen trygge og kjente rammer. Den tilnærming vi benyttet viste barna en leken trygg overgang til fantasiens verden.

Gjennom den estetiske væremåten etablerte vi tillitt mellom barna og oss. Noen tiltak vi gjorde for å etablere trygge samspill med barna var å etablere ulike skikkelser til lekehistoriene. Ved bruk av enkle bytter av klesplagg, skapte vi nye roller som ble fremhevet med stemmebruken og bytting av dialekter i tillegg til det estetiske kroppsspråket. Via kroppslige handlinger og ansiktsmimikk demonstrerte vi ulike følelser og væremåter i leken. Rollene ble etablert frem i leken sammen med barna basert på kostymene. Det ga en sterk innvirkning på de indre forestillingene både hos barn og voksne. Eksempler fra våres gjennomføring når fantasien ble tatt i bruk, det ble skapt en skute av teppe, eller når familien på reise kom for å finne dyreparken.

Dette prosjektet er utviklet og basert på egne erfaringer vi har tilegnet oss via gjennomføring av didaktiske planer med en avgrenset gruppe. Funn og refleksjoner vi har referert til er basert på Ida og Pia sine tolkninger og erfaringer fra utdanningsløpet her på fakultetet for barnehagelærerstudie ved UiS. Empirien i dette opplegget er våre egne tolkninger i møte med ukjent barnegruppe, ansatte og selve barnehagen. Dette i tillegg til størrelsen på utvalget gjør at våre observasjoner ikke kan belyse hele tematikken. Dermed kan andre forskningsprosjekt

komme frem til ulike konklusjoner og belyse tema på andre måter enn det vi har valgt å gjøre i denne teksten.

Via prosjektet har vi erfart viktigheten av forberedelsene på forhånd, hvordan det fremheve lekeverdien i det vi gjennomførte. Gjennom bruk av dramalek er det viktig at planene er åpne for improvisasjon. Videre har vi tilegnet oss erfaring og betydningen for barnas lekemuligheter. I tillegg er viktigheten av voksnes deltakelse og lekelyst, altså at den engasjerte voksne som blir invitert inn i leken til barna må delta på deres premisser. Samme gjelder når voksne inviterer barna med på dramalek. Det er barnas lekelyst som skal motiveres. Disse erfaringene kommer vi til å ta med oss videre inn i arbeidet som barnehagelærere.

Tema som ikke blir belyst i denne oppgaven, men som kunne vært interessante å undersøke videre etter det vi har erfart, er dagens mediers påvirkninger på barnas lek og lekemiljø. Hvordan drama brukes i barnehagen i samspill med barn og hvordan det blir lagt til rette for estetisk anerkjennelse av barnas uttrykk i de ulike læresetningene som er i barnehagene i dag. Det som også kom frem, i denne oppgaven som kan belyses videre er tanken til den voksne at vi kan ikke leke for vi har ikke kostymer som passer.

7.0 LITRATURLISTE

Bae, B. (2018). *Politikk, lek og læring; Barnehageliv fra mange kanter*. Fagbokforlaget.

Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving*. (7. utg.). Gyldendal

De nasjonale forskningsetiske komiteene. (2021). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora* (5. utg.). <https://www.forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora.pdf> (forskningsetikk.no)

Fangen, K. (2010) *Deltagende Observasjon*. (2. utg.). Fagbokforlaget.

Fredriksen, B. C. (2013). *Begripe med kroppen: Barns erfaringer som grunnlag for all læring*. Universitetsforlaget.

Guss, F.G. (2015). *Barnekulturens iscenesettelser1; Lekens dynamiske verdener*. Cappelen Damm Akademisk.

Guss, F.G. (2017). *Barnekulturens iscenesettelser 2; Dramaturgiske spiraler*. Cappelen Damm Akademisk.

Heggstad, K. M. (2012) *7 veier til drama: Grunnbok i dramapedagogikk for lærere i barnehagen og skole*. (3. Utg.). Fagbokforlaget.

Heggstad, K. M. & Heggstad, K. (2022) *7 veier til drama: Grunnbok i dramapedagogikk for læring i barnehagen og skolen*. (4. Utg.). Fagbokforlaget.

Lundqvist, G. (1997) *Lekens Muligheter*. Gyldendal Akademiske

Kjær, A. (2018). *Barn og estetisk praksis; Sanser, væren og læring*. Cappelen Damm Akademisk

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir.
<https://www.udir.no/contentassets/7c4387bb50314f33b828789ed767329e/rammeplan-for-barnehagen—bokmal-pdf.pdf>

Lindqvist, G. (1997) *Lekens Muligheter*. Gyldendal Akademisk.

Melaas, T. (2012) *Improvisasjonsblikk i barnehagen: støtte til lekende samspill*. Kommuneforlaget.

Melaas, T. (2013) *Blikk for lek i barnehagen: Start -Verne- Videreutvikle*. (2.utg.). Kommuneforlaget.

Sandnes, H. H. (2015). Å fange øyeblikket: Musisk nærvær og samspill med de minste barna. I. A. Hammer & G. Strømsøe (Red.), *Drama og skapende prosesser i barnehagen* (131-153). Fagforlaget.

Sæbø, A.B. (2014). *Drama i barnehagen*. (3.utg.). Universitetsforlaget.

Wolf, K.D. (2021). *Små barns lek og samspill; I barnehagen*. (2.utg.). Universitetsforlaget.

Öhman, M. (2012) *Det viktigste er å få leke*. Pedagogisk Forum

8.0. VEDLEGG

Vedlegg 1.0

Vil barnet ditt, eller du som barnehagelærer, delta i dramapedagogisk bachelorprosjekt basert på lek, med tema Kostyme som estetisk impuls til fantasien

I dette skrevet gis du informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål Vi ønsker å skaffe oss mer erfaring av barnehagelærernes deltakelse i dramaleken, hvordan små enkle kostymer og rekvisitter kan gi barna en dyper og mer innholdrike lek. Prosjektet baseres på kunst estetiske forskningsmetode. Prosjektet vil bli gjennomført opp til tre ganger, og vil være i underkant av 1 time, vi ønsker 4 – 6 fire åringer fra denne utvalgte barnehagen velkommen inn i disse lekende dramastundene. Erfaringer og informasjonene som innhentes, blir analysert og vil legge grunnlaget for videre arbeid mot en bacheloroppgave innen dramafag, som er et estetisk fag og fokus vil være på studentenes egen erfaring i prosjektet. Barnehagen vil motta en plan i forkant av prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta på grunn av din stilling som barnehagelærer, og som foresatt til en av 4 åringene i denne utvalgte barnegruppen ønsker vi tilstøtelse til å invitere barnet ditt med i denne lekestunden.

Hva innebærer det for deg å delta?

Det er en kunst basert estetisk forskningsbasert prosjekt som handler om å skape egne erfaringer og utvikle egne kompetanser via å gjennomføre og erfare ved en estetisk prosess.

Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer det at ditt barn er med i en lekegruppe som utforsker lekens dybde og vekstens engasjements betydning i lekens utøvelse. Barnegruppen gjøres tilgjengelig opp til tre avtalte ganger, det er viktig at leken er lysbetont og drives av barnenes egen lekelyst.

Vi vil ta feltnotater i løpet av prosjektet og ønsker å benytte noe tiden til refleksjoner og ettertanke, både selvstendig og sammen med deg som barnehagelærer i etterkant.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg/ ditt barn blir anonymisert i våre notater. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernsregelverket.

- Det vil kun være prosjektansvarlig som har tilgang til dine personopplysninger. Informasjonen du gir i samtaler vil bli anonymisert og delt med veileder, prosjektgruppe og i selve bacheloroppgaven.
- Barnehagen lærerens navn og kontaktopplysningene vil bli lagret på prosjektansvarlig sin datamaskin, og vil bli slettet etter oppgaven er levert inn.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes **05.01.2024**. Ved avslutt vil personopplysninger slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- Innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg.
- å få rettet personopplysninger om deg.
- få slettet personopplysninger om deg.
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Universitetet i Stavanger ved student [redacted]
- email: [redacted]

Med vennlig hilsen

[redacted]

[redacted]

Vil barnet ditt, eller du som barnehagelærer, delta i dramapedagogisk bachelorprosjekt basert på lek, med tema Kostyme som estetisk impuls til fantasien

I dette skrevet gis du informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål Vi ønsker å skaffe oss mer erfaring av barnehagelærers deltakelse i dramaleken, hvordan små enkle kostymer og rekvisitter kan gi barna en dyper og mer innholdrike lek. Prosjektet baseres på kunst estetiske forsknings metode. Prosjektet vil bli gjennomført opp til tre ganger, og vil være i underkant av 1 time, vi ønsker 4 – 6 fire åringer fra denne utvalgte barnehagen velkommen inn i disse lekende dramastundene. Erfaringer og informasjonene som innhentes, blir analysert og vil legge grunnlaget for videre arbeid mot en bacheloroppgave innen dramafag, som er et estetisk fag og fokus vil være på studentenes egen erfaring i prosjektet. Barnehagen vil motta en plan i forkant av prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?
Du får spørsmål om å delta på grunn av din stilling som barnehagelærer, og som foresatt til en av 4 åringene i denne utvalgte barnegruppen ønsker vi tilretteleggelse til å invitere barnet ditt med i denne lekstunden.

Hva innebærer det for deg å delta?
Dette er en kunst basert estetisk forskningsbasert prosjekt som handler om å skape egne erfaringer og utvikle egne kompetanser via å gjennomføre og erfare ved en estetisk prosess.

Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer det at ditt barn er med i en lekgruppe som utforsker lekens dybde og vokasens engasjements betydning i lekens utvikling. Barnegruppen gjøres tilgjengelig opp til tre avtalte ganger, det er viktig at leken er lystbetont og drives av barnenes egen lekelyst.

Vi vil ta feltnotater i løpet av prosjektet og ønsker å benytte noe tiden til refleksjoner og ettertanke, både selvstendig og sammen med deg som barnehagelærer i etterkant.

Det er frivillig å delta
Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg/ditt barn blir anonymisert i våre notater. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

[Redacted]

Vil barnet ditt, eller du som barnehagelærer, delta i dramapedagogisk bachelorprosjekt basert på lek, med tema Kostyme som estetisk impuls til fantasien

I dette skrevet gis du informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål Vi ønsker å skaffe oss mer erfaring av barnehagelærers deltakelse i dramaleken, hvordan små enkle kostymer og rekvisitter kan gi barna en dyper og mer innholdrike lek. Prosjektet baseres på kunst estetiske forsknings metode. Prosjektet vil bli gjennomført opp til tre ganger, og vil være i underkant av 1 time, vi ønsker 4 – 6 fire åringer fra denne utvalgte barnehagen velkommen inn i disse lekende dramastundene. Erfaringer og informasjonene som innhentes, blir analysert og vil legge grunnlaget for videre arbeid mot en bacheloroppgave innen dramafag, som er et estetisk fag og fokus vil være på studentenes egen erfaring i prosjektet. Barnehagen vil motta en plan i forkant av prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?
Du får spørsmål om å delta på grunn av din stilling som barnehagelærer, og som foresatt til en av 4 åringene i denne utvalgte barnegruppen ønsker vi tilretteleggelse til å invitere barnet ditt med i denne lekstunden.

Hva innebærer det for deg å delta?
Dette er en kunst basert estetisk forskningsbasert prosjekt som handler om å skape egne erfaringer og utvikle egne kompetanser via å gjennomføre og erfare ved en estetisk prosess.

Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer det at ditt barn er med i en lekgruppe som utforsker lekens dybde og vokasens engasjements betydning i lekens utvikling. Barnegruppen gjøres tilgjengelig opp til tre avtalte ganger, det er viktig at leken er lystbetont og drives av barnenes egen lekelyst.

Vi vil ta feltnotater i løpet av prosjektet og ønsker å benytte noe tiden til refleksjoner og ettertanke, både selvstendig og sammen med deg som barnehagelærer i etterkant.

Det er frivillig å delta
Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg/ditt barn blir anonymisert i våre notater. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

[Redacted]

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernrregelverket.

- Det vil kun være prosjektansvarlig som har tilgang til dine privatopplysninger. Informasjonen du gir i samtaler vil bli anonymisert og delt med veileder, prosjektgruppe og i selve bacheloroppgaven.
- Barnehagen lærerens navn og kontaktopplysningene vil bli lagret på prosjektansvarlig sin datamaskin, og vil bli slettet etter oppgaven er levert inn.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 05.01.2024. Ved avsluttet vil personopplysninger slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Universitetet i Stavanger ved student [Redacted]
- e-mail: [Redacted]

Med vennlig hilsen

[Redacted]

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernrregelverket.

- Det vil kun være prosjektansvarlig som har tilgang til dine privatopplysninger. Informasjonen du gir i samtaler vil bli anonymisert og delt med veileder, prosjektgruppe og i selve bacheloroppgaven.
- Barnehagen lærerens navn og kontaktopplysningene vil bli lagret på prosjektansvarlig sin datamaskin, og vil bli slettet etter oppgaven er levert inn.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 05.01.2024. Ved avsluttet vil personopplysninger slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Universitetet i Stavanger ved student [Redacted]
- e-mail: [Redacted]

Med vennlig hilsen

[Redacted]

Vil barnet ditt, eller du som barnehagelærer, delta i dramapedagogisk bachelorprosjekt basert på lek, med tema Kostyme som estetisk impuls til fantasien

I dette skrevet gis du informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål Vi ønsker å skaffe oss mer erfaring av barnehagelærers deltakelse i dramaleken, hvordan små enkle kostymer og rekvisitter kan gi barna en dyper og mer innholdsrike lek. Prosjektet baseres på kunst estetiske forskningsmetode. Prosjektet vil bli gjennomført opp til tre ganger, og vil være i underkant av 1 time, vi ønsker 4 – 6 fire åringer fra denne utvalgte barnehagen velkommen inn i disse lekende dramastundene. Erfaringer og informasjonene som innhentes, blir analysert og vill legge grunnlaget for videre arbeid mot en bacheloroppgave innen dramafag, som er et estetisk fag og fokus vil være på studentenes egen erfaring i prosjektet. Barnehagen vil motta en plan i forkant av prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta på grunn av din stilling som barnehagelærer, og som foresatt til en av 4 åringer i denne utvalgte barnegruppen ønsker vi tilfelle til å invitere barnet ditt med i denne lekestunden.

Hva innebærer det for deg å delta?

Dette er en kunst basert estetisk forskningsbasert prosjekt som handler om å skape egne erfaringer og utvikle egne kompetanser via å gjennomføre og erfare ved en estetisk prosess.

Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer det at ditt barn er med i en lekegruppe som utforsker lekens dybde og vokales engasjements betydning i lekens utvikling. Barnegruppen gjøres tilgjengelig opp til tre avtalte ganger, det er viktig at leken er lytbetont og drives av barnets egen lekelyst.

Vi vil ta feltnoter i løpet av prosjektet og ønsker å benytte noe tiden til refleksjoner og ettertanker, både selvstendig og sammen med deg som barnehagelærer i etterkant.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg/ditt barn blir anonymisert i våre notater. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Vil barnet ditt, eller du som barnehagelærer, delta i dramapedagogisk bachelorprosjekt basert på lek, med tema Kostyme som estetisk impuls til fantasien

I dette skrevet gis du informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål Vi ønsker å skaffe oss mer erfaring av barnehagelærers deltakelse i dramaleken, hvordan små enkle kostymer og rekvisitter kan gi barna en dyper og mer innholdsrike lek. Prosjektet baseres på kunst estetiske forskningsmetode. Prosjektet vil bli gjennomført opp til tre ganger, og vil være i underkant av 1 time, vi ønsker 4 – 6 fire åringer fra denne utvalgte barnehagen velkommen inn i disse lekende dramastundene. Erfaringer og informasjonene som innhentes, blir analysert og vill legge grunnlaget for videre arbeid mot en bacheloroppgave innen dramafag, som er et estetisk fag og fokus vil være på studentenes egen erfaring i prosjektet. Barnehagen vil motta en plan i forkant av prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta på grunn av din stilling som barnehagelærer, og som foresatt til en av 4 åringer i denne utvalgte barnegruppen ønsker vi tilfelle til å invitere barnet ditt med i denne lekestunden.

Hva innebærer det for deg å delta?

Dette er en kunst basert estetisk forskningsbasert prosjekt som handler om å skape egne erfaringer og utvikle egne kompetanser via å gjennomføre og erfare ved en estetisk prosess.

Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer det at ditt barn er med i en lekegruppe som utforsker lekens dybde og vokales engasjements betydning i lekens utvikling. Barnegruppen gjøres tilgjengelig opp til tre avtalte ganger, det er viktig at leken er lytbetont og drives av barnets egen lekelyst.

Vi vil ta feltnoter i løpet av prosjektet og ønsker å benytte noe tiden til refleksjoner og ettertanker, både selvstendig og sammen med deg som barnehagelærer i etterkant.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg/ditt barn blir anonymisert i våre notater. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personverngeløvet.

- Det vil kun være prosjektansvarlig som har tilgang til dine opplysninger. Informasjonen du gir i samtaler vil bli anonymisert og delt med veileder, prosjektgruppe og i selve bacheloroppgaven.
- Barnehagen lærers navn og kontaktopplysningene vil bli lagret på prosjektansvarlig sin datamaskin, og vil bli slettet etter oppgaven er levert inn.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 05.01.2024. Ved prosjektslutt vil personopplysninger slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studiet, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Universitetet i Stavanger ved student
- email

Med vennlig hilsen

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personverngeløvet.

- Det vil kun være prosjektansvarlig som har tilgang til dine opplysninger. Informasjonen du gir i samtaler vil bli anonymisert og delt med veileder, prosjektgruppe og i selve bacheloroppgaven.
- Barnehagen lærers navn og kontaktopplysningene vil bli lagret på prosjektansvarlig sin datamaskin, og vil bli slettet etter oppgaven er levert inn.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 05.01.2024. Ved prosjektslutt vil personopplysninger slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studiet, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Universitetet i Stavanger ved student
- email

Med vennlig hilsen

Vedlegg 2.0

Hvordan bruker vi kostyme som estetisk impuls til fantasi i samspill med barn?

Plan 1 - torsdag 19.10.2023

<p>Hovedmål:</p> <p>Introdusere en dramalek til barna.</p> <p>Invitere barna med på en improvisert leke stund, ved å skape en interesse og impuls for kostymer</p>	<p>Erfaringsmål:</p> <p>Utforske ulike kostymers betydning for lek, og fantasiens betydning for lekes videreutvikling.</p>	<p>Kunnskapsmål:</p> <p>Skape en spire for interessen av drama og ulike rolle hos de voksne og i barnegruppen. Ved å skape trygge rammer for barna på en leken måte inviteres barna med inn i en fiktiv verden der de bestemmer lekens utvikling.</p>
<p>Prosessmål:</p> <p>Dette er en førstegangs utprøving av prosjektet som skal utvikle seg over tre ulike praksis gjennomføringer.</p> <p>Via prosessen skal vi utvikle kompetansen i kostymenes makt og oss selv som lærer i rolle, og utforske den fiktive dramaverden på en enkelt måte</p>		

Innhold	Arbeidsmetode	Rammefaktor	Deltakerens forutsetninger	Evaluering
<p>Hvordan bruke kostyme i samspill med barn</p> <p>Vi gir en kort presentasjon om hvem vi er før vi fokusere på den hemmelige kofferten vi har med oss ....</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi presentere oss for barna. - Skaper undring over kofferten - Hvordan kan den åpnes? - Ved magi kommer det frem noen nye 	<p>Dramalek– og improvisasjon-</p> <p>Lærer i rolle-</p> <p>Hvordan kan vi invitere til lek.</p> <p>-2 roller, hver student har utviklet sin egen karakter som er en skisse i bunn, denne skal være gjennomtenkt og knyttet til plagget som tas på.</p> <p>- ulike kostymer effekter i</p>	<p>Tid: totalt 25 minutter</p> <p>Intro 5 minutt</p> <p>Skuespill 8 minutter</p> <p>8 minutter utforskning og avslutting 4 minutter.</p> <p>Kostymer i en koffert</p> <p>-Hva ligger oppi her.</p> <p>-Hvordan kan vi</p>	<p>4 barn i en alder av 4 år på et avgrenset området.</p> <p>2 studenter som har jobbet sammen før, har hatt ett godt samarbeid i tidligere prosjekter.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hva fungerte - hva opplevde vi som positiv - Hvilket inntrykk ga barna utrykk for - Hva tolker du at barna liker best? - Hva påvirket deg mest? Hvordan og hvorfor? - Hva må forandres - Hva likte ikke barna?

<p>personer i rommet, karakterene blir tydeligere og klarere etter hvert som vi trer inn i kostymene. Og svakere etter hvert. som plaggene går av igjen.</p> <p>- 2 Ulike rolle, som er i samme historie, og leke mønster.</p>	<p>kofferten.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Malcolm Ross skapende modell: - Media: kostyme - Sanser: den lille historien -Fantasi/ indre bilde: bygger på tidligere erfaringer -Teknikk: rolle utvikling. <p>Rollene skal bygge ut av interesseområdet til barnegruppen og i samsvar med barnehagens planer, og kultur.</p> <p>Effekter og rekvisitter er ting vi har hjemme og eller lånt fra andre altså gjenbruk, og ombruk. Barna skal delta litt og utforske, vi må huske å ha med strikker og klemmer til å feste eventuelle kostyme plagg med.</p>	<p>åpne denne?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hva skal vi gjøre -Hvem er dette? <p>Når ulike plagg utforskes ...</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oj nå skjer det noe? - hvem kommer frem? -hvem vil komme på besøk nå? <p>Avslutning: ved å legge ting tilbake lar vi barna utforske litt av plassen. Barna velger ut to rekvisitter som er på lån. Disse skal være tilgjengelig på avdelingen, for å videreutvikle den narrative fantasien.</p>		
--	---	--	--	--

Vedlegg 2.1

Hvordan vi bruker kostyme som estetisk impuls til fantasi i samspill med barn?

Plan 2- fredag 27.10.2023

<p>Hovedmål:</p> <p>Introdusere en dramalek til barna. Invitere barna med på en improvisert leke stund, ved å skape en interesse og impuls for kostyme</p>	<p>Erfaringsmål:</p> <p>Utforske ulike kostymers betydning for lek, og fantasiens betydning for lekes videreutvikling.</p>	<p>Kunnskapsmål:</p> <p>Skape en spire for interessen av drama og ulike rolle hos de voksne og i barnegruppen. Ved å skape trygge rammer for barna på en leken måte inviteres barna med inn i en fiktiv verden der de bestemmer lekens utvikling.</p>
<p>Prosessmål:</p> <p>Andre gang av prosjektet som skal utvikle seg over tre ulike praksis gjennomføringer.</p> <p>Via prosessen skal vi utvikle kompetansen i kostymenes makt og oss selv som lærer i rolle, og utforske den fiktive dramaverden på en enkelt måte.</p>		

Innhold	Arbeidsmetode	Rammefaktor	Deltakerens forutsetninger	Evaluering
<p>Hvordan bruke kostyme i samspill med barn</p> <p>Vi gir en kort presentasjon om hvem vi er før vi fokusere på den hemmelige kofferten vi har med oss ....</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi presentere oss for barna. Bringer tilbake mine fra torsdag. - Skaper undring over kofferten - Husker dere hvordan vi fikk den opp? - Ved magi kommer det frem noen nye personer i rommet, 	<p>Dramalek – og improvisasjon</p> <p>Lærer i rolle-</p> <p>Hvordan kan vi invitere til lek</p> <p>-4 roller, 2 roller til hver student. Studentene har utviklet sin egen karakter som ligger i bakgrunnen, denne skal være gjennomtenkt og knyttet til plaggene som ligger i kofferten, klærne tas på.</p> <p>- ulike kostymer effekter i kofferten.</p> <p>- Malcolm Ross skapende modell:</p>	<p>Tid: totalt 35 – 40 minutter</p> <p>Intro 5 minutt</p> <p>Skuespill 10 minutter</p> <p>15-20 minutter utforskning og avslutting</p> <p>4 minutter.</p> <p>- 4 ulike roller/ 2 per student.</p> <p>- Roller navn som skal komme på besøk denne gangen er inspirert av Karius sammen med «Fattiggutten» i tillegg Heksen sammen med «Prinsesse vill ikke»</p> <p>Rollene skal bygge ut</p>	<p>4 barn i en alder av 4 år på et avgrenset området.</p> <p>2 gutter og 2 jenter.</p> <p>2 studenter som har jobbet sammen før, har hatt ett godt samarbeid i tidligere prosjekter.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Hva fungerte - hva opplevde vi som positiv - Hvilket inntrykk ga barna utrykk for - Hva tolker du at barna liker best? - Hva påvirket deg mest? Hvordan og hvorfor? - Hva må forandres - Hva likte ikke barna?

<p>karakterene blir tydeligere og klarere etter hvert som vi trer inn i kostymene. Og svakere etter hvert. som plaggene går av igjen.</p> <p>- 4 Ulike rolle, som kan spille på hverandre, og er i samme leke mønster.</p>	<p>- Media: kostyme</p> <p>- Sanser: den lille historien</p> <p>-Fantasi/ indre bilde: bygger på tidligere erfaringer</p> <p>-Teknikk: rolle utvikling</p> <p>Når ulike plagg utforskes ...</p> <p>- Oj nå skjer det noe?</p> <p>- hvem kommer frem?</p> <p>-hvem vil komme på besøk nå?</p> <p>-ta på effekter for å tre inn i rolle</p> <p>- Invitere barna med inn i rollespillet, gi barna mulighet til å lage seg en rolle og la de medvirke.</p> <p>- ta av effekter og på effektene for å bytte roller.</p> <p>-Inviterer barna med inn i rollespillet, å la de medvirke.</p> <p>-ta av kostymene, å legge de tilbake før vi avslutter.</p>	<p>av interesseområdet til barnegruppen og i samsvar med barnehagens planer, og kultur.</p> <p>Effekter og rekvisitter er ting vi har hjemme og eller lånt fra andre altså gjenbruk, og ombruk. Barna skal delta litt og utforske, vi må huske å ha med strikker og klemmer til å feste eventuelle kostyme plagg med.</p> <p>Kostyme i en koffert:</p> <p>-Hva ligger oppi her.</p> <p>-Husker dere hvordan vi åpnet den?</p> <p>- Hva skal vi gjøre</p> <p>-Hvem er dette?</p> <p>Avslutning: ved å legge ting tilbake lar vi barna utforske litt av plassen. Vi «glemmer» to rekvisitter som er på lån. Disse skal være tilgjengelig på avdelingen, for å videreutvikle den narrative fantasien.</p>		
--	--	--	--	--

Vedlegg 2.2

Howdan bruker vi kostyme som estetisk impuls til fantasi i samspill med barn?

Plan 3- fredag 03.11.2023

<p>Hovedmål:</p> <p>Introdusere en dramalek til barna. Invitere barna med på en improvisert leke stund, ved å skape en interesse og impuls for kostyme</p>	<p>Erfaringsmål:</p> <p>Utforske ulike kostymers betydning for lek, og fantasiens betydning for lekes videreutvikling.</p>	<p>Kunnskapsmål:</p> <p>Skape en spire for interessen av drama og ulike rolle hos de voksne og i barnegruppen. Ved å skape trygge rammer for barna på en leken måte inviteres barna med inn i en fiktiv verden der de bestemmer lekens utvikling.</p>
<p>Prosessmål:</p> <p>Dette er den siste gjennomføring av prosjektet som har utvikle seg over tre ulike praksis gjennomføringer.</p> <p>Via prosessen skal vi utvikle kompetansen i kostymenes makt og oss selv som lærer i rolle, og utforske den fiktive dramaverden på en enkelt måte.</p>		

Innhold	Arbeidsmetode	Rammefaktor	Deltakerens forutsetninger	Evaluering
<p>Howdan bruke kostyme i samspill med barn</p> <p>-Vi presentere oss for barna. Bringer tilbake minne fra fredagen.</p> <p>-Skaper undring over kofferten</p> <p>-Ved magi kommer det frem noen nye personer i rommet.</p> <p>-Barna blir invitert med til å finne kostymer til både oss voksne og seg selv. Denne</p>	<p>Dramalek</p> <p>Improvisasjon vil bli lagt stor vekt på denne gangen.</p> <p>Lærer i rolle- Invitere til lek</p> <p>-Husker dere hvordan vi fikk den opp?</p> <p>-6 roller, 3 roller til hver student.</p> <p>Studentene har utviklet sine egne karakterer basert på de forskjellige kostymene som er i kofferten.</p> <p>- ulike kostymer</p>	<p>Tid: totalt 35 – 40 minutter</p> <p>Intro 5 minutt</p> <p>Skuespill 10 minutter</p> <p>15-20 minutter utforskning og avslutting 4 minutter.</p> <p>- 6 ulike roller/ 3 per student.</p> <p>- Roller som skal komme på besøk denne gangen skal være inspirert av barna, der barna skal få medvirke hvem som kommer på besøk, og hvilke kostymer som skal bli tatt i bruk.</p> <p>Rollene skal bygge ut av interesseområdet til barnegruppen og i samsvar</p>	<p>4 barn i en alder av 4 år på et avgrenset området.</p> <p>2 gutter og 2 jenter.</p> <p>2 studenter som har jobbet sammen før, har hatt ett godt samarbeid i tidligere prosjekter.</p>	<p>-Hva fungerte?</p> <p>-hva opplevde vi som positiv?</p> <p>-Hvilket inntrykk ga barna utrykk for?</p> <p>-Hva tolker du at barna liker best?</p> <p>-Hva påvirket deg mest? Hvordan og hvorfor?</p> <p>-Hva interesserte ikke barna?</p> <p>-hvordan skapte vi interessen hos barna?</p>

<p>gangen skal barna få velge hvem som kommer på besøk.</p> <p>-karakterene blir tydeligere og klarere etter hvert som vi trer inn i kostymene. Og svakere etter hvert. som plaggene går av igjen.</p> <p>-6 Ulike rolle, som kan spille på hverandre, og er i samme leke mønster.</p>	<p>effekter i kofferten.</p> <p>- Malcolm Ross skapende modell:</p> <p>- Media: kostyme</p> <p>- Sanser: den lille historien</p> <p>-Fantasi/ indre bilde: bygger på tidligere erfaringer</p> <p>-Teknikk: rolle utvikling</p> <p><i>Overgangsritualer fra hverdag til fantasiverden:</i></p> <p>-Når ulike plagg utforskes ...</p> <p>- Oj nå skjer det noe?</p> <p>- hvem kommer frem?</p> <p>-hvem vil komme på besøk nå?</p> <p>-ta på effekter for å tre inn i rolle</p> <p>- Invitere barna med inn i rollespillet, gi de mulighet til å lage seg en rolle og la de medvirke.</p> <p>- ta av effekter og på effektene for å bytte roller.</p> <p>-Inviterer barna med inn i rollespillet, og la de medvirke.</p> <p>-ta av kostymene, å legge de tilbake før vi avslutter.</p>	<p>med barnehagens planer, og kultur.</p> <p>Effekter og rekvisitter er ting vi har hjemme og eller lånt fra andre altså gjenbruk, og ombruk. Barna skal delta litt og utforske, vi må huske å ha med strikker og klemmer til å feste eventuelle kostyme plagg med.</p> <p>Kostyme i en koffert:</p> <p>-Hva ligger oppi her.</p> <p>-Husker dere hvordan vi åpnet den?</p> <p>- Hva skal vi gjøre</p> <p>-Hvem er dette?</p> <p>Avslutning: Ved å syng en avslutt sang,</p> <p>Takke for tiden sammen med barna og høre om de har noen tanker selv fra lekestuen sammen med oss. Før vi følger dem tilbake til avdelingen.</p>		
--	--	---	--	--